

Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET FELÜGYELETE ALATT
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor. — fillér.
Félévre... .. 5 „ — „
Negyedévre... .. 2 „ 50 „
Egyes szám ára 20 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ
JESZENSZKY PÁL
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET
TITKÁRJA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. sz. (Köztelek).
Hirdetések díjazás szerint.
Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Amerikai űgető-16.

A német vámtarifa.

Valóságos konsternációt keltett a legutóbbi napokban nyilvánosságra került német vámtarifa-tervezet, melyet a német kormány egy nem mindennapi indiskréció következtében hivatalosan is közzétenni volt kénytelen.

A napilapok behatóan foglalkoztak már az új vámtarifa-tervezettel, élénk színekkel ecsetelvén azt az elviselhetetlen helyzetet, melybe Németország védvamos irányzata Ausztria-Magyarországot sodorni fogja, s a vámtarifa-tervezet tételei az első pillanatra valóban szomorú perspektívát nyitnak számunkra. A dolog mélyére hatolva azonban mégsem oly ijesztő a helyzet a minőnek azt a tervezet láttára — mondjuk ki nyíltan — mindannyian hittük.

A vámemelés mérve, az új tarifa tételeit a régi, illetve még most is érvényben levő tarifa tételeivel összehasonlítva tényleg óriásinak mondható, s ha e vámtarifa maradna érvényben, az esetben németországi kivitelünkért 26 millió márkával fizetnénk több vámot, mint eddig, vagyis az évi átlagban eddig fizetett 17 millió márkával szemben — jelenlegi kivitelünket alapul véve — 43 millió

márka vámot kénytelenítenénk jövőben Németországnak fizetni. — Így állítva föl a tételt, illetve jövő helyzetünket Németországgal szemben, az új vámtarifa-tervezet alapján fait accomplinek véve, Ausztria-Magyarország nyerstermék-kivitele tényleg teljesen lehetetlenné volna téve, s Németországra csupán mint az ígért földjére tekinthetnénk, a melyet azonban el nem érhetnénk.

Szerencsére nem ily veszedelmes a dolog. Nem pedig azért, mert a régi és új vámtarifa összehasonlításánál helytelen alapból indultak ki azok, a kik a vészharangot elsőknek siettek megkondgatni. — Az összehasonlítás alapjául ugyanis az érvényben levő szerződéses tarifát vették, a helyett, hogy az új tarifa-tervezetet a régi általános tarifával hasonlították volna össze, melynek tételei jóvalta magasabbak, mint az előbbié. Igaz ugyan, hogy a régi általános tarifa tételei is jelentékenyen mögötte maradtak az új tarifa-tervezet tételeinek, mindazonáltal ezeknek egymással való összehasonlítása kevésbé sötét színben tünteti föl a viszonyokat, főleg akkor, ha tekintetbe vesszük, hogy a szerződések megkötése alkalmával az új tarifa tételei bizonyára le lesznek szállíthatók.

Ezt a nagyon fontos körülményt szükségesnek tartottuk kiemelni azért, hogy reális bázison állva mérlegelhesük bekövetkezendő helyzetünket. Hogy ezt tehessük, közöljük a jelenleg érvényben levő szerződéses tarifa-tételeket, az új tarifa-tervezetet, valamint a monarchiának németországi évi átlagos kivitelét föltüntető adatait.

Termény	Regi tarifa márkában	Új tarifa márkában	Vámemelés	A monarchia átlagos kivitele Németországra mm.-ban
Buza	3.5	5-6	1.5-2.5	23.723
Rozs	3.5	4-5	1.5-2.5	2.497
Árpa	2	3-4	1-2	8.502.497
Zab	2.8	5-6	1.2-2.2	86.414
Bika és tehén	9	25	14	40.722
Ökör	25	96	71	60.204
Dísznö	5	12.5	7.5	—
Hús, szalonna	17	30	13	8.934
Finomabb hús	20	35	15	5.829
Kolbász	17	45	28	1.196
Maláta	3	6.25	3.25	1.072.512
Vaj	13.3	30	16.7	40.046
Sajt	20	30	10	1.948
Tejás	1.6	6	4.4	804.719
Liba (darab)	—	0.7	0.7	1.060.890
Szárnyas (mm.)	—	6	6	50.042
Lovak	10-20	30-300	124 (köz.)	14.853
Szőlő	4	15	11	37.618
Komló	20	40	20	24.946
Szilva	—	2	2	120.000
Hordó-bor ...	10-20	24-160	77 (köz.)	78.729
Üveg-bor ...	40	48	8	706

A két tarifa tételei közötti differenciát nem tekintjük ténylegesnek, vagyis olyannak, a mely föltétlenül fenn fog maradni az új szerződések megkötése után, hanem számításba

TÁRCZA.

Rovatvezető: **Buday Barna.**

A hegy vajudik

A ki a XIX. század végén a történelemben majdnem páratlanul álló legnagyobb fiaskót csinálta az u. n. kochin-nal, az a XX. századba lépve egy újabb, fenomenális fiaskóra nyújt kilátást, a londoni u. n. tüdővész-kongresszuson oda nyilatkozván, hogy: az ember gümőkórsága a marhára, a marháé pedig az emberre, át nem vihető.

Több mint egy negyed évszázadon keresztül sippal, dobbal, trombitával hirdették, ezekre menő vizsgáldások eredményeivel, kísérletek sikereivel bizonyították tudós buvárok és bűvár tudósok ennek ellenkezőjét; ezek nyomán beavatottak és laikusok 25 esztendőn keresztül esküdtek arra, hogy tuberkulotikus marhák, sőt más állatok húsának, tejének, de sőt tejtermékeinek is fogyasztása imminens veszélyt rejt magában az emberi nemre nézve. Húspároló készülékeket, tejsterilizáló instrumentumokat, szabad mé-

szárszékeket, szanatóriumokat, hüselkobzási, tejmegsemmisítési paragrafusokat s miket, ki se számítható fáradsággal és pénzáldozattal találtak ki és hoztak alkalmazásba, egy Koch szerint ime *nem is létező mumus*, a marha tuberkulózisnak az emberre való átszarmazása ellen.

Hát ha a Londonban megnyilatkozó Kochnak igaza volna, egy az emberiség történetében páratlanul álló hülyeség volt 25 éven keresztül hinni, hirdetni a gümőkórságnak ember és állat közötti ragadós voltát, vagy aztán minden kritikán alul álló szédelgés és humbug volt ennyi időn keresztül vakságban tartani az emberiséget folytonos tudományos alapból kiindult közleményekkel és cselekedetekkel.

Hiszen vajha ne hajította volna el a sulykot a kochin nem sok bizalomra méltó hőse! Én azonban, a ki bár különben a védőojtásoknak és szérumozásoknak esküdt ellensége vagyok, azt hiszem, hogy végzetesen elhajította!

Mert nem tehető az föl, hogy olyan félkegyelmű, avagy olyan szemérmetlen szédelő lett volna az a sok ellenkező véleményen, sőt meggyőződésen levő, hogy fekete

lelkűen feketének állítsa oda a fehért, következetesen és megalkudhatlanul.

Hiszen ha ez lehetséges volna, meg kellene nem inognia, hanem semmisülnie minden bizalmunknak azokkal szemben, a kiknek sok hasznos, üdvös vívmányt tényleg köszönhetünk.

Mint ember óhajtanám, hogy igaznak bizonyuljon a dolog, de mint szakember, abszurdumnak tartom Koch ez újabb «fölfedezését» épügy, mint tartottam az első hírnél már a gümőkórnak kochinnal való, a difteritisznek szérummal való gyógyíthatóságát.

Hanem hiszen várhatunk. A hegy vajudik, az egér megszületik, mert ha még az ilyen hegy se szül egeret, akkor már el lehetünk készülve, hogy az egér meg elefántot fog világra hozni s akad ember, a ki ezt is a tény köntösébe öltöztetve állítja majd az állattartó és tenyésztő közönség elé.

Bármennyire a közönség malmára hajtja is a vizet Koch londoni főzetje, nem szabad elfojtani kételyeinket, sőt kötelességünk alaposan szembenézni a föllobbanó lánggal, mely minden kétséget kizárólag csak csalóka lidércfény. *Monostori Károly.*

Legjobb szerkezet! Legnagyobb munkabírás!
Legkönnyebb hajtás! Legtökéletesebb fölözés!

A legjobb fölözőgép az Alfa-Separator.

veszszük a valószínűleg lealkudható összeget. Ha ezt tesszük, bizonyára arra az eredményre jutunk, hogy Ausztria-Magyarország a jelenleginél jóvalta súlyosabb helyzetbe fog jutni Németországgal szemben, de mégsem oly vigasztalatlamba, mint a minőnek a legtöbben gondolják. Megkísértjük állításunkat beigazolni. — A gabonavámok tervbe vett emelése bennünket alig érint, mert a monarchiának gabonakivitele — a mint ez a közölt adatokból is kitűnik — elenyészően csekély. Kivételt csak az árpa képez, a melynek vámtöbbletét azonban a német sörgyárosok, illetve a fogyasztók lesznek kénytelenek viselni, mert Németország óriási söripara nem nélkülözheti e terményt.

Legnagyobb vámmal sújtja Németország az élőállatokat és állati termékeket, a mivel saját állattenyésztését igyekszik megvédeni. A magyar gazda szempontjából a vámtarifa-tervezet ezen tételei bírnak a legnagyobb fontossággal s valljuk be, hogy ha a tervbe vett vámemelést jelentékenyebb mérvben lehető is lesz a szerződések megkötése alkalmával szállítani, még akkor is németországi *élőállatkivitelünk teljesen lehetlenné* lesz téve. És épen ebben a tényben látjuk mi a helyzetnek nem sivárságát, hanem *örvendetességét*. Merész állításnak látszik, pedig természetes. Melyikünk nem ismerné azt a végtelen sok nehézséget, melyet Németország sub titulo «állategészségügyi okok» kivitelünk elé lépten-nyomon gördített, s a mely magatartásnak nem volt más célja, mint állatkivitelünket lehetlenné tenni. Az eddigi alakoskodásnak Németország egyszerűen véget vet oly vámok kivételével, melyeket meg nem bírunk. Nem is szólunk arról, hogy a tervezet szerinti vámok (egy 8 métermázsás ökör vámja pl. 96 márka, egy 150 kg. sertésé 18.75 márka) egyet jelentenek a beviteli tilalommal, hanem számításba veszszük, hogy azokból $\frac{1}{3}$ -adot lealkudhatunk, még az esetben is lehetlenné van téve *élőállatbevitelünk* Németországba.

Méltán vethető föl a kérdés, mi okunk van tehát örülni németországi élőállatkivitelünk lehetlenné tételének? Megmondjuk az okát. Azért, mert Németország magatartása az agráriusok eddigi törekvéseinek jogosultságát fényesen igazolja s kényszeríti

a monarchiát a legridegebb védvamos irányzat követésére. Kényszerítve leszünk arra, hogy a Balkán-államok nyerstermény- és élőállatbehozatalát teljesen lehetlenné tegyük, a mely esetben egészen függetleníthetjük magunkat a vámkülföld alól. Az osztrák-magyar monarchiának ökörkivitele évi átlagban 6000 darabbal marad alatta a szerb behozatalnak; ha tehát a szerb marhabehozatal lehetlenné tételik, Németországnak még oly magas vámja is, melylyel ökörbevitelünket terhelni akarná, nekünk teljesen közömbös lehet. A szerb állatbehozatal elkerülhetetlen beszüntetése tehát nemcsak függetleníti a vámkülföldtől, de saját anyagunk jobb értékesítését is eredményezni fogja saját piacainkon, úgy hogy Németország védvamos magatartása miatt haragudni valóban nincs okunk.

Tehénkivitelünk jelentékeny ugyan, t. i. 40.000 darab évenként; ez az összeg elsőben is mintegy 6000 drb-bal csökkenni fog a szerb állatbehozatal megszüntetése révén, másrészt a kétségtelenül csökkenthető vámemelés sem oly mérvű, melyet meg nem bírunk.

Sertéskivitelünk Németországba már évek óta nincs — s eltekintve a nagy vámtól — állategészségügyi okok miatt belátható időben nem is lehetne, a mely körülmény — számításba véve a hús és húskészítményekre megállapítandó vámok túlnagy voltát — bizonyára elősegíteni fogja Angolországba irányuló kivitelünk mielőbbi megindulását. Németországi ló kivitelünk nem volt jelentékeny már jó ideje s a mi csekély kivitelünk egyáltalán van, az leginkább kelet felé irányul, hova a jövőben is gravitálnunk kell. A szárnyasokra tervbe vett vámemelés jelentékeny. — Tekintve azonban azt az óriási szükségletet, melyre Németország e cikkben szorul, több mint bizonyossá teszi, hogy ezek vámja tetemesen csökkenteni fog.

Egyedül a *vaj* az, melyből Németország szükségletét fedezni bírja s a melylyel a német piacokról kiszorulván, virágzásnak indult tejgazdaságunk rázkódást fog szenvedni. Megfelelő piac szerzése pedig nézetünk szerint legfeljebb a keleten válik lehetővé.

Azt hisszük, nem túloztunk, a mikor állítottuk, hogy a német vámtarifa-tervezet, bár súlyosabb helyze-

tet terem monarchiánknak, még sem szolgáltat kétségbeesésre okot. Sőt ellenkezőleg. A monarchiának exportáló jellege hova-tovább megszűnven, utalva van a védvamos rendszer követésére. Ennek az új szerződésekben föltétlenül érvényre kell jutnia, a mi ha meg nem történnék, az esetben a nemzetek versenyében okvetlenül tönkremegyünk. Németország megadta a jó példát, kormányaink azt bizonyára követni is fogják. y.

Állattenyésztés.

Rovatvezető: **Monostori Károly.**

Az amerikai ügető-lóról.

Amerika leghíresebb lova a közszükségletnek köszöni létét, mert az ügető-lovat nem annyira a sport kedvéért, mint inkább a mindennapi használat számára tenyésztik Amerikában. Ugyanis a majorok és falvak messze vannak egymástól s a nagyobb városoktól, s miután a gazdák nagyon meg tudják az időt becsülni, gyors ügetőket tartanak; szintúgy gyors ügetőket tartanak a nagy városokban üzérkedők is, mert a bankárok és nagykereskedők rendszeren a város szélén laknak, míg üzlethelyiségük a város közepében van, s miután ők különösen megbecsülik az időt, csak oly lovakat használhatnak, melyekkel gyors összeköttetést tarthatnak fönn üzlethelyiségük s otthonuk között. Ezért Amerikában igen nagy mérveket öltött az ügető-ló tenyésztése, s az Unióban már mindenütt meghonosult is.

Mai híret jórészt annak köszöni ez a ló, hogy Wallace törzskönyvet alapított számára, s hogy havi jelentéseket és évkönyveket adott ki az ügető-sportra vonatkozó dolgokról, miáltal biztos alapot teremtett az ügető-ló számára. Továbbá 1882-ben egy részvénytársaság is keletkezett Amerikában, mely szintén az ügető fejlesztését, s az iránta való érdeklődés terjesztését tűzte ki célul, s mely az Egyesült-Államokban és Canadában kezébe vette az ügető-ló törzskönyvezését. — Ez a társaság fokozatosan szigorította a törzskönyvezés föltételeit, s az ügetőket elválasztva a poroszkálóktól, szabályul mondta ki, hogy az ügetők törzskönyvébe csak oly lovak vehetők föl, melyek közelebbi elődjének valamelyike $2\frac{1}{2}$ perc alatt futotta meg az angol mértföldet (1608 métert), a poroszkálókéba pedig azok, melyek közelebbi elődjének valamelyike 2 p. 25 mp. alatt futotta azt meg. A törzskönyv azonkívül pót-részlettel lett megtoldva, melybe oly lovak vehetők föl, a melyek származásra nézve nem felelnek meg ugyan teljesen a fölviteli föltételeknek, de a melyeknek ivadékaik esetleg kiérdemelhetik azt.

Ugyanezen részvénytársaság évkönyvet is ad ki, melyben az ügető-lóra vonatkozó fontosabb eseményekről számol be. Így pl.

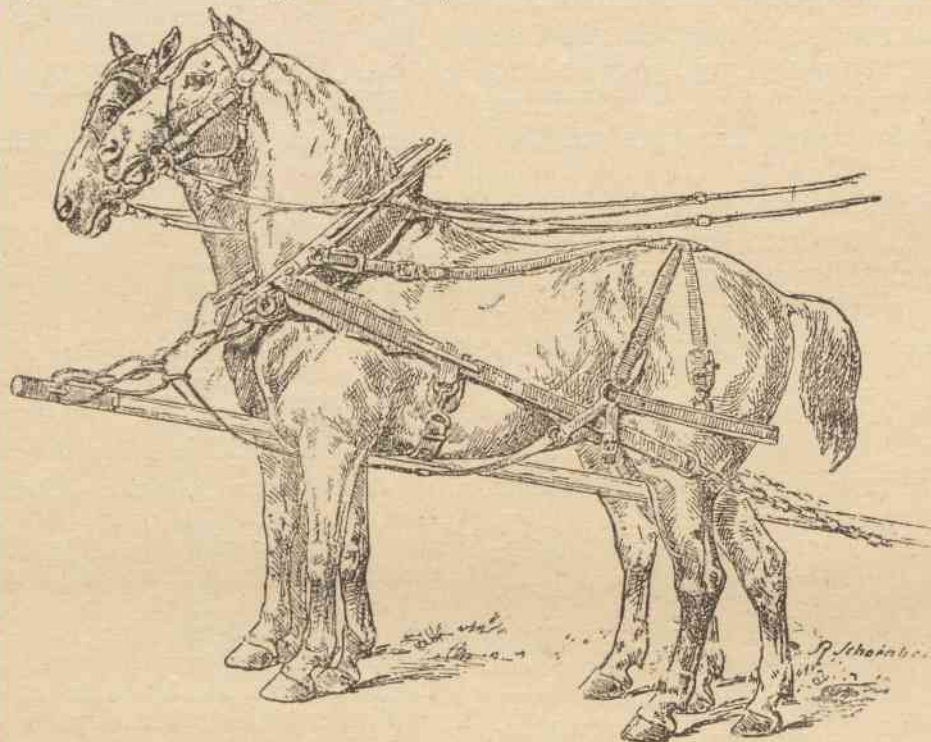
az 1899-iki évkönyvben azt lehet róla olvasni, hogy az Egyesült-Államokban és Canadában 1898-ban 1031 helyen 4847 ügető-versenyt tartottak, melyeken a lovak összesen 14.449.000 koronát vittek el pénzdíjakban; továbbá, hogy 1899-ben a legjobb ügető-reccord 2 p. $3\frac{3}{4}$ mp., a legjobb poroszka reccord pedig 1 p. $59\frac{1}{4}$ mp. volt. Igen részletes adatokat közöl az említett évkönyv arról is, hogy mikép javult az ügetők reccordja idő folytán, melyekből az tűnik ki, hogy míg 1800 és 1810 között a legjobb reccord 2 p. 59 mp. volt, 1845-ben már 2 p. $29\frac{1}{2}$ mp., legújabban pedig 2 p. $1\frac{1}{2}$ mp. reccordot értek el.

Az állatok kora szerint így változik az eddigi legjobb ügetők reccordja:

Egy évesek legjobb reccordja 2 p. $20\frac{3}{4}$ mp. Két évesek legjobb reccordja 2 p. $7\frac{3}{4}$ mp. Három évesek legjobb reccordja

szempontból sok kívánni valót találunk rajta. Legújabban azonban némi változás állott be ebben, mert most már a formára is kezdenek a tenyésztők nézni, a mit azonban tisztán csak anyagi szempontból tesznek azóta, mióta nemesak amerikai nábobok, de angol főurak is szívesen vásárolják a tetszetős külsejű amerikai ügetőket hintaik számára, s jól megfizetik azok formáját.

Európában különben a legtöbb amerikai ügetőt Németország és Ausztria-Magyarország vásárolja, de főleg csak a verseny számára. Így pl. 1899. febr. 1-től 1900. febr. 1-ig 472 ügető-ló hagyta el New-York kikötőjét, melyek közül 171 Németországba, 128 Ausztria-Magyarországba, 109 Angolországba, 11 Hollandiába, 5 Belgiumba, 2 Franciaországba s 1 Olaszországba jutott. Az e lovak darabjéért fizetett ár 950—15.000 K között változott.

1. sz. ábra. Tartósíj, hátszíj és farmabringgal rögzített menet.

2 p. $5\frac{1}{2}$ mp. Négy évesek legjobb reccordja 2 p. 4 mp. Idősek legjobb reccordja 2 p. $1\frac{1}{2}$ mp.

Az említett részvénytársaság törzskönyvébe 1882-től kezdve mintegy 33.000 csödör és 200.000 kancza van bejegyezve s folytatólagosan 5000—6000 csödör és kancsaticskót vesz föl évenként.

Az ügető-lovat kicsinyben és nagyban tenyésztik Amerikában; a legnagyobb ménes birtokosa Hamlin C. J. East-Aurorában, kinek 554 ügető-lova van. A nagyobb menesek tojásdad alakú házi versenypályát tartanak fönn, mely egy angol mértőföld kerületű, s melyen egész télen ügetésben gyakorolják a lovakat. E gyakorlatoknál különös súlyt fektetnek arra, hogy a lovak bizonyos lábmozgást fejtsenek ki, s ha e tekintetben némi hibák mutatkoznak, akkor a patkókhöz erősített csavarakalákú kis súlyokkal igyekeznek azokat kiegyenlíteni. Az amerikai tenyésztők eddig csak az ügető-versenyeken elért eredményekre voltak tekintettel, minél fogva ez a ló nem válhatott kiegyenlítetté, s különösen formái

Ezzel a néhány sorral egy igen tanulságos könyvre óhajtottuk az érdeklődők figyelmét fölhívni, mely nem annyira a lófajták szokásos módon való leírásával, mint inkább a különböző államok lótenyésztésénél követett törzskönyvezéssel, s a lótenyésztési évkönyvek, versenynaptárak s a tenyésztés szerkezetével ismerteti meg az olvasót. Mi izlelőül csak egyes esekélyéseket ragadtunk ki belőle, melynek czíme ez: Dr. C. Ramm und Dr. H. Bauer «*Nachrichten aus den hervorragendsten Pferde-zucht-gebieten des In- und Auslandes*» 1901. Ára 12 K.

Fentebbi soraink kiegészítésül pedig mai czimképünkön egy híres amerikai ügető sikerült képét mutatjuk be.

Cselkó István.

Fedezni nem tudó bika.

B. G. úr következő kérdést intézi hozzánk: Tökéletesen kifejldött $1\frac{1}{2}$ éves bikám a teheneket folyton ugrálja, de fedezni azokat nem képes, mert himvesszőjét,

mely föl se merevedik, nem tudja kivetni. Lehetne-e ezen valami orvosi szerre segíteni?

★

Ha nem hibás beidegzés, vagy egyéb kóros elváltozás folytán, hanem flegmatikus vérmérséklet, zsírosodásra való hajlam, onania folytán beállott petyhüdség következtében mutatkozik a himvessző merevedési képtelensége, úgy próbát tehet a nemző szervekre izgatólag ható szerekkel.

Mielőtt azonban ezekhez nyulna, várjon még türelemmel be néhány napot s ez alatt *ne engedje a bikát tehénre ugrálni*, hanem e néhány nap mulva *biztosan folytató* öregebb tehénre bocsássa aztán reá, együtt hagyván őket hosszabb ideig.

Sikertelenség esetén naponta egyszer, több napon keresztül adjon a bika erőtakarmányába most bővében levő zöld paprikát apróra vágva, az erősebb fajtából 2—2 drbot, a gyengébből 4—4-et; avagy keverjen takarmányába, vagy adjon be neki kenyérszeletek közé téve 10—15 gm fekete bors- vagy paprika-port. Végső esetben rendeljen neki s adjon be az állatorvos 10, legfeljebb 20 gramnyi körisbogár tinkturát.

Különben ha állatja elzsírosodott, elpetyhült volna — a mit valószínűnek tartok — kosztját csappantsa meg s mozgattassa naponta kiadóan. Meg lehet, így szerelés nélkül is kívánatos eredményt ér el, föltéve, hogy a mint már mondtam, nem kóros, szervi baj a tehetetlenség oka. M. K.

Lószerszámok és fölszerszámolás.

Míg külföldön minduntalan ujtásokat és javításokat eszközölnek a lószerszámok szerkezetében, hogy ekként minél czélszerűbbé tegyék azokat a használat és a munkás állat számára, addig minálunk özönvíz előtti hámok, kumetek disztelenítik és kínozzák, kivált a közönséges munkás lovakat, mert iparosaink ügyet se vetnek készítményeik lehető tökéletesítésére s szakembereink vajmi ritkán hívják föl a figyelmet a szerszámok hibáira s tökéletlenségeire.

Ott van mindjárt a lókantáron, a szemellenző, a mely, fölfogásom szerint, minden lóra nézve fölösleges, sőt káros, igás lovaknál pedig teljesen nélkülözhető és egyenesen nevetséges.

E nélkül a szemgyilkoló eszköz nélkül ezrei járnak a legkülönfélébb viszonyok közt a mindenféle esendőr, rendőr s katona lovaknak s nagy- és kisuvarosok, mezőgazdák s egyéb lóartók még se jönnek reá, hogy ezt a végképen nélkülözhető kantárjárulékot eltávolítsák s többé már azért se alkalmazzák, mivel szemrontó, káros hatása mellett a kantárt 1—2 koronával drágítja.

Ép így drágítja és súlyosbítja a kantárt az a sok mindenféle, czifraságnak alkalmazott érzlemez és karika, a mit pusztá uzusból és nem czélszerűségből rak föl arra a szíjgyártó és tőr a lótulajdonos, ezen a czímen is fizetvén minden szükség nélkül néhány koronát.

Nem kisebb vétségek követtetnek el szerszámkészítők és megrendelők által a lóiga (kumet) készítésében és alkalmazásá-

ban. A nélkül, hogy tagadnám, miszerint a nehéz terheket vonzó, súlyos, nagy testű iga lónál az aránylag súlyos iga előny, mert a terű tovább vonzólásánál az előnyösen esik a serpenyőbe, czélszerűtlennek és oktalannak kell mondanom azokat az iromba, tornyos, túlsúlyos kumeteket, a melyek gyakran félmázsányi súlylyal nehezdednek a munka közben mozgásra utalt s ebben ekként megakadályozott nyakra, egyben zúzónyomást gyakorolván a sörény-élre és a marra is.

Itt is nemhogy azon igyekeznének az érdekelték, hogy az építésnél könnyítsenek a kumetnek, hanem ráadásul még 6—8 drb tenyérszerű érczkarikával, fésűkkel, oroszán fejekkel s több effélékkel rakják meg a már úgy is túlsúlyos igtát s még csodálkoznak, hogy sörénykopás, nyak- és martörés, tarkózúzódás napirenden vannak annál inkább, mivel arról is megfelelkeznek, hogy a kumetet haslószijj, hátszijj és farmatring segítségével helyében akként rögzítsék, a miként azt az itt közölt ábrák föltüntetik.

Minden nap látjuk, hogy a nem rögzített kumet részint oldalra, még inkább előre a tarkó és hátra a mar felé mindannyiszor elbillen s e testrészekre súlyosan ráüt, ahányszor az állat fejét megszegei vagy fölemeli s illetőleg oldalra elfordítja. És sok ember okoz az e miatt keletkező szűgy, vállszeglet, tarkó, mar és sörény-él feltörésekért mindent, csak önmagát nem, a ki pedig egyedül hibás e kalamítások földezésében az által, hogy a czélszerűtlenül szerkesztett és alkalmazott kumetet és hámot türi.

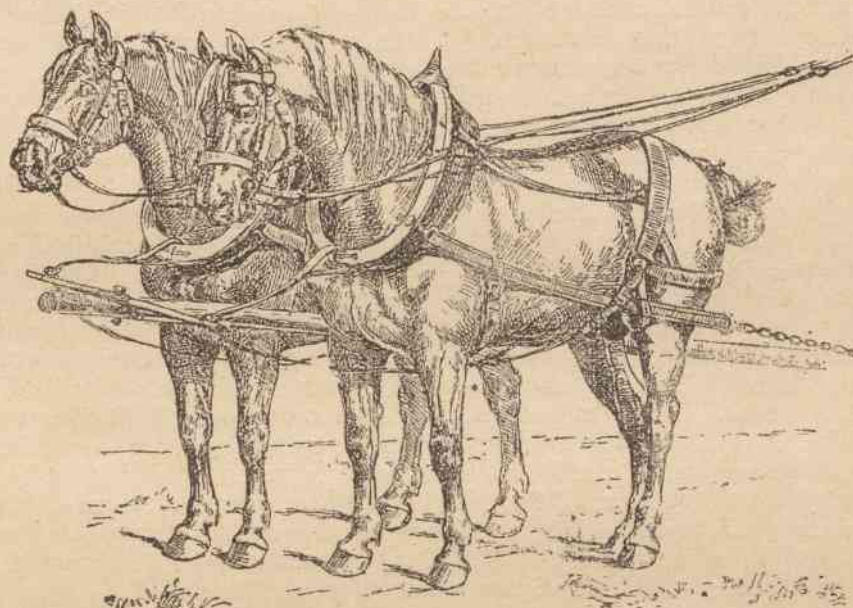
A kumetnek helyéből való elmozdulását és a mondott feltöréseket különösen gyakran és súlyos formában látjuk előfordulni akkor, ha az állat a tartóláncznál vagy szíjjánál fogva nincs kellőleg a rúdvéghez és az istrángnál fogva a hámfához kötve. Eltekintve is a minden kritikán alul álló nyaklóalkalmazástól, mely pedig, sajnos, nagyon szokásos és akár a szűgyelő, akár az iga helyes fekvését lehetővé tenné, semmikép se tökéletes az a mód se, hogy a szűgyelő vagy iga alsó központjából kiinduló tartószíjj vagy láncz, minden egyéb eszközlés nélkül erősített be a rúdvég karikájába, mert ekként a szűgyelő vagy kumet sohase fekhetik egyenletesen s helyéből minduntalan, különösen befelé, kimozdul és zúzódásokra szolgáltat alkalmat. Ezen a bajon jelentékeny mértékben segít az a berendezés, melyet az 1. számú ábra tüntet föl, de még inkább az, a mely a 2. ábrán látható.

A szűgyelő vagy kumet helyes fekvésének biztosítására jelentékeny mértékben befoly még az u. n. haslószijj és farmatring s ez utóbbi egyenesen nélkülözhetlen a hátrálásnál s terű visszatartásánál is és daczára ennek, egészen ritkaság nálunk különösen a farmatringnak alkalmazása és uzuális a helyett a farokszijj, mely pedig káros hatásánál fogva, legfeljebb könnyű fogatok lovainál volna türendő.

A szerszám jószágára, czélszerűségére és a fölszerszámozás helyességére lényegesen befoly végre az, hogy az istrángok a szűgyelőben s még inkább a kumetben, hogy áll-

nak és a hámfára hogyan vannak fölvetve.

Az istrángnak, nevezetesen, úgy kell a kumetbe akasztva lennie, hogy húzás közben a kumet semmiféle el ne billenessen. Ha nevezetesen túl alacsonyan van az istráng a kumet-testbe beakasztva, úgy annak felső területe a martól a nyakra átbillen, a vállszegletre aránytalanul nyom s ekként a zúzódások kikerülhetlenek; ha pedig túl magasan van az istráng beakasztva, úgy épen ellenkezőleg, a vállszegletekről billen el a kumet és tulságos nyomást gyakorol a marra. Ha végre az istrángok túl rövid hámfára vannak fölvetve, feldörzsölik a ló oldalait; ha túl röviden van a ló az istrángoknál fogva beállítva, akkor a kívánatos szabad mozgásában akadályozva van, túl tágan bekötve pedig laza a közte és a szekér és rúd közötti összeköttetés és így a jármű irányítása bizonytalan. Az ábrák e tekintetben is a helyes alkalmazást tüntetik föl s csak kívánatosnak jelezhetjük,

2. sz. ábra. Tartószíjak czélszerű alkalmazása a rúd végén.

hogy szerszámkészítő és készítettő igyekeznék végre már nálunk is azon, hogy azok az otromba, czélszerűtlen, a lovat idő előtt tönkre tevő hámok, kumetek, kantárok, melyeket ma még oly sűrűn látunk, eltűnjenek s helyet adjanak czélszerűbb és helyesebb alkalmazott szerszámoknak. —i.

Tejgazdaság.

Rovatvezető: Sierbán János.

Tejmerőedények előállítására és használata Franciaországban.

A francia köztársaság elnöke a múlt évben egy rendeletet bocsátott ki, mely a tejmerőedények előállítására és használására vonatkozik. Ez a rendelet a császári közegészségügyi hirdetményekben is közzé van téve. Lényege a következő:

1. Az eddigi határozatok megszüntetésével a tejmerésre csak két-, egy- és félhecto-

literes hengeralakú edények hozhatók forgalomba, melyek köralakú alapja 35 cm. belső átmérővel bír s melyek magassága a folyadék betöltésekor határozatlik meg. Ezen tejmerőedények külsejére egy skálával ellátott üvegső alkalmazandó, a mely az edénnyel összeköttetésben áll és a melyről az edénybe beöntött tej mennyisége leolvasható. A cső alsó végén egy kifolyási csap van.

2. Megkívántatik, hogy ezen edények pléhből, aczéből, vagy rézlemezből készüljenek és belül ciznezve legyenek. A kifolyási csapnak az a része, mely a tejjel érintkezésbe jön, szintén ciznezendő. Az üvegső alsó végére, a kifolyási cső alatt egy zárócsap alkalmazandó, hogy ennek segítségével a cső tisztán tartható legyen. Hogy az edények az előirt irtartalommal bírnak-e, oly módon lesznek megállapítva, hogy azok fölső szélére egy köralakú csatorna erősítettik, a hová a fölösleges tej kifolyhat. Ebből a csatornából az edény

külső falán egy cső vezet le, a melynek alsó nyílása vagy szabad, vagy csappal ellátott, hogy könnyebben lehessen tisztán tartani. Az üvegső belső átmérője 18 mm.-nél kisebb nem lehet. Az üvegsővön és annak teljes hosszúságában litereknek megfelelő skálának kell lennie. Az osztóvonalakat, valamint a jelzőszámokat magába az üvegsőbe kell belemetszeni és a bemetszés helyeit (hézagait) olajjal jól összedörzsölt cinóberrel kell kitölteni. A zéruspon- tot és az utolsó osztóvonalat az edény külsejére erősített rézlapocskákon is meg kell jegyezni, a melyek helyükről nem mozdíthatók el, a mennyiben az edény falára rászegecseltetnek. Az alsó rézlapon még egy ólomlapocska is van, az első osztóvonal fölvevésére, a fölsőn pedig be van véve a törvényszerű mérték, a gyáros jegye és egy lap az évenként megejtendő hitelesítés rávezetésére.

3. Az évenként eszközzendő hitelesítés díja 2 frankban állapítatik meg, a mely az üvegsővön levő valamennyi osztóvonalra is kiterjed. A hitelesítés egy szük-

nyakú flakóval történik, melyet a gyárosnak kell a hitelesítő rendelkezésére bocsátani. A hitelesítést végző tisztviselők feladata ennek pontosságáról meggyőződni.

4. Egy-egy mérőedénynél csak $\frac{1}{500}$ eltérés fordulhat elő, ez is csak akkor, ha a mérőedény irtartalma ennyivel nagyobb.

Nálunk sem ártana a tejesevények karbantartása érdekében megfelelő intézkedéseket életbeléptetni.

Meisner Ernő.

Baromfitenyésztés.

Rovatvezető: Hreblay Emil.

A magyar tyúk.

Azt a vitát, mely «Van-e magyar tyúk» czímen a «Szárnyasaink» czímű lap és lapunk között lefolyt, a magunk részéről már jó ideje befejeztük s ez ügyet újból szóvá tenni többé szándékunk nem volt. Elmondottuk a véleményünket a «Szárnyasaink» szerkesztője által vitatott állásponttal szemben s látva, hogy érveléseinkkel őt meggyőzni kárbavesztett fáradság, a további objektív vitáról lemondottunk. Hallgatásunkat fölhasználva, illetve az által fölbátorítva, a «Szárnyasaink» szerkesztője oly perfid módon folytatta ez ügyben handbandáit lapunk s munkatársaink ellen, hogy ha kirohanásai nem a legtéljesebb hülyeség bélyegét viselnék magukon, azok valóban fölháborítók lehettek volna. Így azonban csak a komikum jellegével bírt a «Szárnyasaink» vagdalkozása, mely bennünket mosolyra készítetett ugyan, de visszavágásra nem. — Hogy még egyszer visszatérünk e vitára, azt kizárólag Stefanorits Arzén munkatársunk kérelmére tesszük, a ki e vitát megindítván, ehhez még egyszer hozzászólani kívánt. A következőkben tehát átadjuk neki a szót:

Abban a vélekedésben, hogy a «Szárnyasaink» szerkesztőjének hosszú lére eresztett védekező hadjárata ellenünk és a velünk egy meggyőződésen levők ellen immár azzal, hogy: «S most siess hazádba vissza, vert seregem» véget ért: konstatálni kívánom a következőket:

A szélmalomharczba keveredett ellenfél

1. beismerte, hogy a fajta és faj jelzőket *sajtó-, illetve tollhívből cserélte föl*, jöllehet kimutattam, hogy ezt 20 esztendő alatt folytonosan és következetesen megeselekedte;

2. beismerte tehát, hogy a faj és fajta *más és más valami*, s egyet keringve, nemcsak arra esküdött aztán néhány nap múlva, hogy de bizony a fajta és faj *mindegy*, mert e kifejezéseket a tenyésztők *egy* fogalom jelölésére használják, hanem lefúvó közleményében már arra is, hogy: «a faj és fajta teljesen *egy és ugyanazon* fogalom»;

3. daczára ennek nem tartja a hazai parlagi tyúkot se fajnak, se fajtának (nem vagyunk már kíváncsiak, hogy minek tartja hát, mert megmondta már, hogy: nemzetközi *madár*, akár a szarka!) bár «lefúvó» közleményében azt mondja hogy: az ember a *faj*-baromfitenyésztést soha se *faj*-baromfival, hanem mindig közönséges tyúkokkal kezdje meg s csak aztán térjen

át a nemes *fajták* tenyésztésére, a miből világos, hogy ime mégis csak van hát szerinte is *faj* is, *fajta* is és pedig úgy, hogy tíz nyomtatott sorral előbb még az *mindegy*, 10 sorral utóbb már *nem mindegy*.

A keserves takaródó, a mit lapja 14-ik számában fúj, hogy t. i. az ország baromfitenyésztésének Isten hozzádót mond, ezek után valóban nem fog senkit megatni, mert minden elfogulatlan ember tisztességes eljárásnak deklarálja, hogy végre belátván a sikertelenséget, ott hagyja a tért, a mely rá nézve bizony tövises, az ország baromfitenyésztésére nézve pedig semmis volt.

Mert hiába esküdözik most már Parthay úr arra, hogy hiszen ő is úgy gondolkozik a hogy mi a tenyésztés mikénti irányításában, mert 20 évi működéséből ki nem törülheti azt, hogy eleinte igenis úgy nyilatkozott, a hogy ma, aztán kimondta s lapjában kiabálta, hogy a hazai baromfiállományt le kell seperni, *ki kell irtani* s csak *faj* baromfiakat kell tenyészteni; nem törülheti ki szóval, hogy a hazai baromfitenyésztésnek soha semmi maradandót, jót nem adott, hanem forgott, perdült összevissza, következetlenül, logikátlanul s nevelt egy csomó hasonló követőt az ügy kárára, a haladás, föllendülés gátjára.

Azt az oktondi könyvet pedig, melyből idézetekkel dobálódzik a faj és fajta léte vagy nem léte felől, tegye vissza a helyére és felejtse el, mert új működési területén csak nagyobb kaoszba bonyolítja s egy újabb olyan szégyenletes hadjáratnak teszi ki magát, a melyet velünk szemben megdöglősen s fenhéjázó módon kedvünk, s akarattunk ellenére provokált.

Arányosabb hidat építettünk volna futó ellenségünknek, de oly pökhendi kicsinyléssel viselkedett lapunk és a többi gazdasági lapok szakmunkatársai és egyben a velünk egyetértő tenyésztőkkel szemben, hogy jogosultnak kellett tartanunk az «Auf einen groben Klotz, gehöt ein grober Keil» alkalmazását.

A hallei állatkiállítás.

A «Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft» minden évben rendez nagyszabású u. n. gazdasági vándorkiállításokat, melyek a mezőgazdasági gépipar minden ágát fölelelik. A folyó évben a Saale menti Halleban rendeztetett a szokásos vándorkiállítás, melynek állattenyésztési és tejgazdasági részét érdemesnek tartjuk behatóan imertetni.

A szokott német pontossággal, kitünő rendszer és áttekintéssel csoportosított állatkiállításán 242 drb ló, 1116 drb szarvasmarha, 688 drb juh, 455 drb sertés, 134 drb kecske, 103 drb házinyúl és 41 drb juhászkutya volt kiállítva.

A kiállított lóanyag legnagyobb részét a nehéz ígás, hintós (Karossierek) és hátsólovak képezték. Legnagyobb számban állítottak ki Meklenburg, Schleswig-Holstein, Oldenburg, Pommerania, Brandenburg, a a Rajna melléki és Anhalt tartományok lótenyésztői. Nagyobb számban volt a belga

ló 94, drbbal és a Szász-Altenburg és szász tartományokban tenyésztett shirei nehéz ígásló fajta képviselve. A könnyebb telivér és félvérő csak kis számban, de kielégítő minőségben volt kiállítva, kivált Hannoverből. A magán- és köztenyésztésbeli lovakon kívül igen helyes összeállításban voltak láthatók a német hadseregben használt lovak. A hadseregbeli, valamint a magánlovaknak használatba vételét és képességét naponta egyszer a néző közönségnek be is mutatták egy ezen czélra bekerített köröndben, mely hatalmas tribünnel volt körülvéve.

A *szarvasmarhakiállítás* két csoportra volt osztva és pedig a hegyi- és a lapály-fajták csoportjára, mely utóbbiak nagyobb számban voltak képviselve. A hegyi-fajták között első helyet foglalt a «Neukircheneri tenyésztési egyesület» által kiállított nagy és középtestű, világos sárja, simmenthali és ennek keresztezéséből összeállított csoport, mely fajta tisztaság, valamint kiegyenlített összhangzatos, nagy testalak által tünt ki a többi piros-tarka fajták közül.

Ezt követték a közép-németországi piros-tarka simmenthali eredetű tenyészkerületek csoportjai. A bajorországi tájfajták közül különösen a világos sárja marha tünt föl szép és egyöntetű formájával. Nemkülönben a jó tejelő jeleggel bíró, de kisebb testformákban a sötét-piros színű vogelsbergi, waldecki, harzi és voigtlandi szarvasmarha csoport. Ehhez hasonló volt a wittgensteini szarvasmarha. Egy kis pinzgau csoportot állított ki a felső-bajorországi traunsteini tenyész-egyesület.

Lapály-fajták közül első helyet foglal el a mintegy 500 darabból álló fekete-tarka, kivált tejelőképesre és hízekönyságra tenyésztett kelet-friziai, jeverlandi, pommeri szarvasmarha-csoportok. Ehhez csatlakozott az inkább hús- és tejtermelésre tenyésztett wesermarschi szarvasmarha csoport. A fekete-tarka lapály-marhával szemben volt kiállítva a sötét-piros-tarka, elég nagy testalkatú rajnamelléki, westfali, úgyszintén a kis testű, sötét-piros színű, jó tejelő-jeleggel bíró holsteini szarvasmarha s a holsteini marsok, a breitenburgi és a holsteini geestek piros-tarka marhája.

A hústermelő fajta közül a telivér short-horn szarvasmarhából 7 drb, a köztenyésztésbeli félvér short-horn marhából pedig 9 drb állat volt kiállítva. A szarvasmarhakiállítás összességében azt a hatást tette a szemlélőre, hogy az egy czéltudatos munkának eredménye, a mely a Németországban nagy alaposággal működő szarvasmarhatenyésztési egyesületeknek — és a kormány hathatós támogatásának köszönhető.

A *juhászati kiállítás* egészben véve nem annyira nagy terjedelme, mint inkább tanulságos csoportosítása és a kiállított anyag kitünő minősége által tünt ki.

Általában a juhkiállításból azt a meggyőződést merítettük, hogy a német tenyésztők igyekeznek, a nélkül, hogy a gyapjúminőséget apasztanák, a lehető legnagyobb testformákat elérni.

A gyapjúminőségre nézve volt kiállítva: finom posztógyapjas 24 drb, szövetyap-

jas 18 drb, finom fésűs gyapjas 58 drb, közép-finom fésűs gyapjas 108 drb, gorombább fésűs gyapjas 94 drb. Húsjuhok szintén szép számban voltak kiállítva, a menyinyben 25 kiállító 276 drbot állított ki. A húsjuhok tenyésztésénél is az képezi a német tenyésztők igyekezetét, hogy a lehető legnagyobb testű kosokat előállítsák, hogy ezekkel való tovább tenyésztés által hizóbárányok termeltessenek, a melyek gyors növése és nagy testsúlyuk miatt igen keresettek.

A sertéskiállítás zömét a kiállított 455 drb sertés közül leginkább a fehér nemes yorkshirei fajta sertés képezte, mely fajtaból 189 drb szebbnél-szebb példány volt látható. A telivér sertéseken kívül volt még 184 drb nemesített fehér sertés a köztenyésztésből, melynek azonban nagy részén már a telivér yorkshire jelleg szembetűnő volt. Berkshire sertés mindössze 24 drb volt kiállítva. Figyelmet érdemelt még a kecskekiállítás, mely 115 drb svájci és 19 közönséges német tájfajtabeli kecskéből állott. A kecskének belterjesebb tenyésztése céljából újabban Németországban kecsketenyész-egyesületek alakultak, különösen Hessen nagyhercegség és Anhalt tartományban.

Baromfi nem volt kiállítva, mert ezidő szerint Németországban baromfivész (kolera) uralkodik. Végre érdekes volt még a 104 drb házinyúl, a 41 drb német fajta juhászkutya kiállítása.

Érdekes képet nyújtott a tejgazdasági kiállítás, mely egy terjedelmes pavilonban volt elhelyezve. Németország összes tartományából az ott fennálló tejszövetkezetek és magángazdaságok nem kevesebb, mint 658 tétel vaját állítottak ki üvegtányérokra. — A sajtkiállítás nem volt terjedelmes, a mennyiben csak 79 tétel volt kiállítva. A gépkészítések tejgazdasági csoportja igen gazdag volt, különösen a széperátorok egész legiója volt látható.

Az új találmányok csoportjában föltűnt a *vacuum nélküli Streckeisen*-féle tej-kondenzátor a tejnek sűrűsítése és könnyebb szállíthatása céljára; továbbá Kleemann-féle tej-sterilizáló készülék, gümökóros, szájs és körömfájós tehenektől nyert tej sterilizálására, a mely különösen borjú és malacoknak ily tejjel való fölnevelésénél igen czélszerűen alkalmazható.

Ugyancsak Kleemann berlini gyáros állított ki egy Bernstein-rendszerű tejfagyasztó-készüléket. Czélszerű tejszűrők voltak Schreiber-től és Bergmann-tól, a melyekben a tej finommá tört kvare-rétegen szűrődik keresztül; a Fliegl-félenél pedig apró, rizszem-nagyságú porcellán szemcse rétegen.

Tölg Gyula.

Különfélék.

Uj fordulat a tuberkulozálás terén. Míg minálunk sokan a felől gondolkoznak, hogy nem lehetne-e közhasználatra szánt bikák bizottságilag megejtett vizsgálatánál a tuberkulinpróbát kötelezővé tenni, addig Németországban s nevezetesen a luneburgi

hercegségben a mezőgazdasági egyesületben nagy szótöbbséggel kimondták, hogy az eddig fennállott kényszerotást az apaállatul szánt bikáknál ejtsék el. E határozathozatal érdekessé és jellemzővé az teszi, hogy oly szakférfiak, mint *Ostertag* berlini, *Dammann* hannoveri tanár s a luneburgi kormányzóelnök, *Oertzen* is a mellett nyilatkoztak. Még nincs publikálva, hogy mi-féle okok vezérelték az értekezletet abban, hogy a múlt évi augusztusban erre vonatkozólag kiadott s mindmáig érvényben levő rendőrségi határozat visszavonását provokálja, de valószínű, hogy az okok igen súlyosak, akár abban állanak, hogy sok a reagáló bika, akár abban, hogy a bikának a tuberkulózis átültetésében fontosságot nem tulajdonítanak. S ezt nekünk is jó tudni addig is, míg a továbbiakról értesülhetünk.

M.
= **Lótenyésztési kerületek.** A földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy a lótenyésztés helyes irányítása végett — úgy mint a szarvasmarhatenyésztésnél — kerületeket állapít meg s a köztenyésztésben a helyi viszonyok mérlegelése után, csak a megállapított fajtabeli állatok lesznek tenyészthetők. Eme intézkedés czélja az lenne, hogy míg egyrészt egyes vidékek a viszonyaiknak megfelelőbb fajbéli állatokat tenyészthetnek, másrészt a bel- és külföldi lovakat vásárolni szándékozó közönség tájékozva lesz, hogy hol és minő állatokat szerezhet be. Ennek folytán a földművelési kormány fölhívta a gazdasági egyesületeket a megyék lótenyészkerületeinek megállapítására, a mit több egyesület már meg is kezdett.

A kolozsvári baromfitenyésztő és értékesítő-szövetkezet. Előző számunkban említettük, hogy Kolozsváron az Országos Központi Hitelszövetkezet égisze alatt és az odavaló hitelszövetkezet igazgatása alatt baromfitenyésztő és értékesítő szövetkezet fog alakulni. Az alakuló szövetkezet czélját az alapszabályok a következőkben fejezik ki. A szövetkezeti telep czélja: a hazai baromfitenyésztést, valamint a baromfiak és ezek összes termékeinek értékesítését minden irányban előmozdítani s ezzel a tagok anyagi helyzetét javítani. E czélok elérése végett a szövetkezeti telep egyelőre csak fajbaromfi-tenyésztéssel foglalkozik, ezeket és tojásaikat tagjai közt megfelelő ellenértékért kiosztja; a tagjai által tenyésztett baromfiakat és ezek tojás-készleteit kolozsvári főtelepen vagy vidéki gyűjtőhelyein értékesítés végett megveszi vagy bizományba átveszi és ily úton eladja; de idővel üzletkörét fokozatosan a baromfi-értékesítés minden üzletágára kiterjeszti. Kolozsvárt lesz a főtelep, vigéken gyűjtőtelepeket állítanak föl. Az alakuló gyűlés Pokoly József elnöke s rendkívül nagy érdeklődés mellett jul. 29-én tartott meg. Az Orsz. Központi Hitelszövetkezetet Horváth János dr. képviselte, a ki a telep üzleti szabályait kidolgozta és a közgyűlésen a szervezkedés és értékesítés kereskedelmi vezetését ismertette. A földművelési minisztert Hreblay Emil baromfitenyésztési felügyelő képviselte, ki ez alkalommal a baromfitenyésztés kérdéseit fejtegette és

ismertette azokat a fajokat, a melyeknek tenyésztése legnagyobb haszonnal jár.

A szövetkezet nagybirtokosokat is elfogad tagjai sorába, de ezeknek a száma a tagok egyharmad részénél többet nem tehet ki, a szövetkezet tagjainak kétharmad kontingensét kigazdálnak kell kitennie. A szövetkezet üzletét 6 tagból álló végrehajtó-bizottság vezeti.

= **Tenyészló- és szarvasmarha-díjazás.** A Szegedi Gazdasági Egyesület a földművelésügyi miniszter anyagi támogatása mellett f. évi szeptember 15-én a szegedvidéki állattenyésztés emelése céljából tenyészlő- és szarvasmarha-díjazást rendez Szegeden. Díjakul kitűzettek: I. a földművelésügyi miniszter által adott díjak: Szopócsikóval bemutatott anyakanczák jutalmazására I. díj 80, II. díj 50, III. díj 30, IV. díj 20 korona. Tenyészmenek jutalmazására I. díj 60, II. díj 40, III. díj 25 korona. Csikók jutalmazására I. díj 50, II. díj 30, III. díj 15 korona. II. Egyleti díjak: Magyar fajú fiastehén jutalmazására I. díj 50, II. díj 25, III. díj 15 korona. Tarkafajú fiastehén jutalmazására I. díj 50, II. díj 25, III. díj 15 korona. Magyar vagy tarkafajú tenyészbikák jutalmazására I. díj 50, II. díj 25, III. díj 15 korona. A díjakra pályázhat minden szegedi, eszegrádi vagy szomszéd megyei tenyésztő. A bejelentések szeptember 8—14-ig vétetnek föl az egyesület titkárságánál.

Állatkereskedelem.

Rovatvezető: **Dorner Béla.**

Budapest, 1901. aug. 1.

Szarvasmarhák. A vágómarhafölhajtás a múlt-hetnél 200 drbbal nagyobb volt; mivel több idegen vevő is bevásárolt, az árak nem változtak. Különösen az I. rendű hizott marhában mutatkozott élénkebb kereslet.

Borjuvásár lanya volt. **Juhvásáron** lanya irányzat mellett az árak esókkentek.

Soványsertésekben az üzletmenet javult, **hizott-sertés**-üzlet irányzata esóndes.

Bécs-szt-marxi marhavásáron a fölhajtás a múlt hetnél jóval kisebb volt, gyenge kereslet miatt a vásár menete lanya maradt s csak egyes esetekben történt áremelkedés.

Bécs-szt-marxi sertésvásáron kisebb fölhajtás és jobb kereslet folytán az árak emelkedtek.

Az állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok eredeti tudósításai.

Budapesti vágómarhavásár. 1901. aug. 1. Fölhajtatott: hizott s legelőmarha 2819 drb, esontornivaló marha 259 drb, összesen 3078 drb. Ebből: ökör 2005 drb, bika 175 drb, tehén 777 drb, bivaly 114 drb, növendékmarha — drb.

Árak: (100 kilogrammonként koronaértékben)

1901. aug. 1.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	62—68	54—60	48—52
Tarka hizott ökör	62—68	54—60	48—52
Tehén	58—62	48—56	40—46
Szerbiai ökör	56—62	48—54	40—46
Bika	55—65	46—54	—
Növendékmarha	—	—	—
Bivaly	40—44	30—38	—

Irányzat: A vásár hangulata lanya; az árak a múlt hetiekhez képest változatlanok.

Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár. 1901. aug. 1. Fölhajtatott: I. rendű magyar járm. ökör 82 drb, II. r. magy. járm. ökör 133 drb, III. r. járm. ökör — drb, tarka növendékfinó — drb, hizaltivaló finó — drb, bonyhádi tehén 62 drb, tarka fejőstehén 132 drb, jármos bivaly 12 drb, tenyészbika 1 drb, összesen 372 drb. **Árak** darabonként korona értékben jármos ökör 300—340 korona, bonyhádi tehén 220—320 kor., tarka fejőstehén 140—220 k. **Irányzat:** A vásár hangulata lanya.

Budapesti szurómarhavásár. 1901. aug. 1. Fölhajtatott: borjú 692 drb, bárány — drb. **Árak:** Borjú I. oszt. kgkint 60—84 fill., II. oszt. 60—64 fill., bárány páronként — kor. **Irányzat:** A vásár hangulata lanya.

BECK ÉS GERGELY

BUDAPEST, V., Váci-út 12.

RUSTON-GŐZCSÉPLŐK

BENZINMOTOROK

GAZDASÁGI GÉPEK ÉS ESZKÖZÖK

GŐZGÉPEK

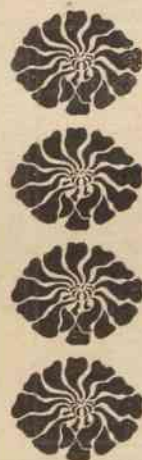
GŐZEKÉK

Erdélyi esász. és kir.
udvari
fényképész

mütermé
Budapest, IV., Ujvilág-utca 2.
a Kossuth Lajos-utca sarkán.

Elvállal felvételeket gazdaságokról,
mérsékelt árak mellett.

A földm. m. k. miniszter úr támogatásával kindott
Képek Magyarország Állattenyésztéséből
című díszmunkája
bármely könyvkereskedésben megrendelhető.

Szabadalmazott
tejszállító kannák
tölgyfából.

A legolcsóbb, legtartósabb és leg-
kényelmesebb szállításra és tej-
gazdasági üzemhez

Marth és Társa
tejkanna-gyár

Alsó - Lieszkó pr. Bellus (Trencsénmegye).

62105/II. 2a. 1901. sz.

Tenyészkos-eladás.

A bábolnai m. k. állami ménesebirtok igaz-
gatóságánál saját tenyésztésű egy és féléves
rambouillet tenyészkosok kaphatók. (Posta-,
távirda- és távbeszélő-állomás helyben).

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

TEJGAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

az 1902. évre.

Harmadik évfolyam. Szerkeszti és kiadja

≡ **JESZENSZKY PÁL** ≡

AZ O. M. G. E. TITKÁRJA.

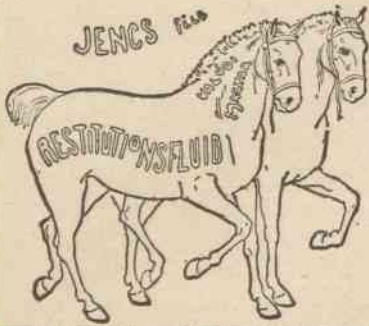
A Tejgazdasági Zsebnaptár ára bérmentes küldéssel 3 korona 50 fillér.

Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen.

Megrendelhető az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ kiadó-
hivatalában, Budapest, Üllői-út 25.

Jencs-féle Magyar Restitutions-Fluid

lovak és szarvasmarháknak

JENCS VILMOS gyógyszerész,
Bpest, II., Széna-tér 1. sz.

Főraktár: Dr. Egger Nándor gyógyszer-tára, Bpest, VI., Váci-körút 17.

Hol a ló vagy szarvasmarha állandóan használatban van, e szer nélkülözhetetlen. Rendesen használva az állat izomerejét fokozza, kitartórá, erőssé teszi; meggátolja a lábak merev bénulását, az intagulást s az úgynevezett pókosodást.

Szuperfoszfátot, kénsavas-kálit, kénsavas-ammont,
Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra),
Chi isalétromot, Kainitot,
40%-os kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA”

műtrágya, kénsav és vegyi ipar részv.-társ.

Budapest, V. ker., Fürdő-utca 8. sz.

MAGYAR ÉLELMISZERSZÁLLÍTÓ

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, VII., Kerepesi-út 20.

SERTÉSBIZOMÁNYI ÜZLET.

Sürgönyöz. m: Consum, Budapest. * Telefon 25—02.

Sovány és hizott sertések vételét és eladását legelőnyösebb feltételek mellett közvetli. Elvállalja **kőbányai szállásain** a sovány sertések kihizalását és gondozását.

Közelebbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad.

KURCZ L. és Társa

BUDAPEST,

VIII. ker. Szentkirályi-utca 13.

készíti a legjobb

CLICHÉT

mindennemű nyomtatványhoz.

Első Magyar Sertéshizlaló

Alapítattott 1869. **Részvény-Társaság** Alapítattott 1869.

BUDAPEST-KÖBÁNYÁN.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek és sertéshizlalóknak a »Hizlalda«-állandó mindkét oldalán fekvő, mintegy **35.000 darab** sertés befogadására alkalmas, czélszerűen berendezett **szállástelepeit**, melyek **csatornázza, kitünő vízzel bíró ártézi-kúttal, vízvezetékkel, szükséges eleséggyártókkal, két gőzmalommal és szállóval** vannak ellátva.

Foglalkozik: szállások bérbeadásával, szemes és darált eleség beszerzésével, bizományi bevásárlás és eladással, folyószámára fizetéseket teljesít. A sertések kényelmes elhelyezése mellett ügyfeleinek igen mérsékelt áron a legmesszebb menő előnyöket nyújtja és a legbiztosabb kiszolgálásról gondoskodik van. Utánnyomat nem díjaztatik.

1—40

Most jelent meg!

Most jelent meg!

PULYKATENYÉSZTÉS.

Minő pulykát kell a gazdaságban tenyészteni, hogy a pulykatenyésztésből jövedelmünk legyen. — Irta: **HREBLAY EMIL**, állattenyésztési m. kir. felügyelő. A szöveg közé nyomott 31 képpel.

A munka tartalma: **A hazai pulykatenyésztésről általában.** — 1. A pulyka-udvar. — 2. A pulykaról és berendezése. — 3. A pulykák takarmányozása és a takarmányozó eszközök. — 4. A pulykák gondozása és a gyógyszerek. — 5. A tojásgyűjtés és a kötésre alkalmas tojások kiválasztása. — 6. A költőhelyiség és a költésnél használandó eszközök. — 7. A csibék kellese és a vezető anyák beosztása. — 8. A csibék gondozása és fölnevelése. — 9. A csibék takarmányozása és a legeltetés. — 10. A fiatal pulykák osztályozása és a tenyésztésre alkalmas egyedek kiválasztása. — II. **A pulykafajtákról.** A vadpulyka. — 1. Milyen pulykát tenyészszünk? a) a hazai fehér pulykát; b) a boszniai rézszínű pulykát; c) a tisztavérű bronzpulykát; d) a tisztavérű francia (fekete) pulykát. 2. Mi előnye van a köztenyésztés fejlesztésére ajánlott nemes pulykafajtáknak a közönséges pulykák keresztezésénél? **Ára 2 korona.**

Megrendelhető: **HREBLAY EMIL** felügyelőnél **GÖDÖLLŐN.**

KÖHLER ISTVÁN

fecskendő-, szivattyú- és tűzoltószer-gyára
ezelőtt GEITTNER és RAUSCH cég tulajdona.

Városi iroda: Fürdő-utca 2. **BUDAPEST** Gyár: X., Felső vaspálya-u. 5.

Szivattyúk
Fecskendők
Mézga-tömlők
Vascsövek
*
Istálló
berendezések
önműködő
szabadalm. itatókkal.
Acetylen lámpák
Benzin-motorok
Herkules vizszűrők
Faklyák, Létrák

Állatok vételének, eladásának

hirdetésére

legalkalmasabb, legezérvezetőbb

az

Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok

hirdetési rovata.

A hirdetések díjszabását lapunk kiadóhivatala kívánatra megküldi.

„MÉLOTTE“ szabadalmazott

TEJFŐLÖZŐGÉP

az országos tejgazdasági felügyelőség
által 1901. márczius 13., 14. és 15-én
rendezett tejfőzőgépversenyen egy-
hangulag

kifünőnek elismerve.

Legkönnyebb hajtás! Legtökéletesebb főzés!

Legmagasabb munkabírás!

Teljes tejgazdasági berendezések.

FEHÉR MIKLÓS

gépgyár részvénytársaság

Budapest, V., Külső-Váci-út 80. sz.

Árjegyzék ingyen és bérmentve

A magyar királyi állam-
vasutak gépgyára gazda-
sági gépeinek eladása.

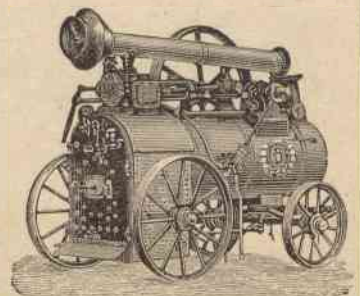
*

**Használt és
javított**
lokomobilok és gőzcséplőgépek.

*

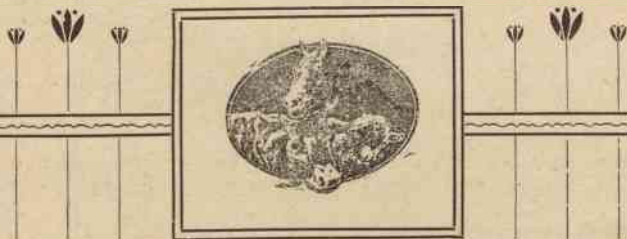
Csereüzletek.

Mindennemű gazda-
sági gépek.

TENYÉSZ- ÉS

HASZONÁLLAT-IMPORT

Pick Oswald

==== Budapest ====

VIII., külső Kerepesi-út 1. sz.

Legelsőrendű

5, 6 és 7 éves igás-ökrök,

továbbá

1, 2, 3 és 4 éves tinók (ökor-borjúk)

mind erdélyi magyar fajjalleggel, **eladók.**

Bővebbet

László és Társai gazd. intézőségénél
Nagy-Iklódon.

Vasút-, posta- és távirtda-állomás Szolnok-Doboka megyében.

1900-dik évi forgalom 26,000 zsák.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a budapesti gyapju-
aukeziókra, melyek első sorozata

f. évi július hó 3, 4, 5 és 6-án tartatik meg.

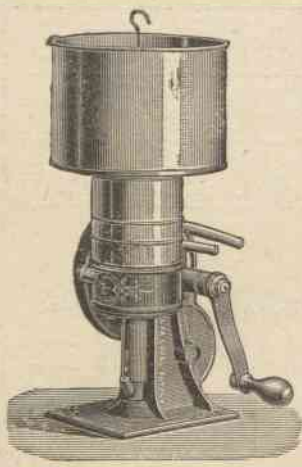
Az aukeziókra fölküldött és «Gyapju-árverési vállalat Buda-
pesten, Dunaparti teherpályaudvar» címzett gyapjuküldé-
mények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezmény-
ben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű fölvilágosítással szolgál

Gyapjuárverezési vállalat.

HELLER M. és TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

Az 1900. évi párisi világkiállításon
nyert kitüntetés:

ALFA-SEPARATOROK

GRAND PRIX!

Alfa-Separator Részv.-Társaság

Ezelőtt: **PFANHAUSER A.**

Iroda és raktár Gyártelep
Budapest, V., Báthory-utca 4. sz. Budapest, VI., Petneházy-utca 6-8.

Tejgazdasági gépgyár

szállít
mindennemű tejgazdasági eszközöket és gépeket
a legjobb kivitelben, a legmodernebb irányban!

Berendez

Tejtelepeket

Tejszövetkezeteket

Mintatehenészeteket.

* * Árjegyzéket és költségvetéseket díjmentesen küldünk. * *

